COMMENTARIUM
NOSOLOGICUM
MORBOS EPIDEMICOS
ET
Aeris Variationes

In Urbe *EBORACENCI*

LOCISQUE VICINIS,

Ab Anno 1715, uſque ad finem anni 1725,

Graſſantes Complectens.

Authore CLIFTONO WINTERINGHAM.

LONDINI,

Impenſis J. CLARK, Bibliop. apud Excambium Regium Cornhill. MD CC XXVII.

Conſanguineo ſuo perquàm Dilecto

FRANCISCO WILKINSON

ARMIGERO

LIBELLUM Hunc

Amoris ergô dicat

CLIFTONUS WINTERINGHAM.

PRO-

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30776454

PROLEGOMENA.

MIrari mihi non raro ſubiit, quod cum non ſolum mutationes & ſucceſſiones, ſed ipſæ etiam morborum acutorum origines, communi medicorum conſenſu aeri tribuuntur, nemo ab ipſo Hippocratis ævo ad hoc uſque tempus, (periodo ſcilicet pluſquam duorum annorum millium) unquam animum, vel ad eorum mutationes & ſucceſſiones, vel aeris temperamenta eos comitantia, ſolo excepto Sydenhamio, obſervandum appulit. Hoc autem ei non immerito tribuatur vitium, quod cum morbos per plures annos epidemicè

graſſantes ſtylo eleganti perſpicuè delineavit, vix verbum de aeris comitantis temperamento addidit.

Aſſiduum in his obſervandis per plures annos tædium, multos ab hoc opere proculdubiò deterruit, & in causâ fuit, quod paucis Hippocratis obſervationibus contenti huc uſque decubuerunt medici; cæteraque omnia quaſi inſcrutabilia poſuerunt.

Hac in re ignaros quoſdam Geographos imitati ſunt, qui oceanis immenſis, vaſtiſque deſertis chartas geographicas complent, hac ſolâ ratione inducti, quod deficit deſcriptio.

Horum morborum cauſas exponere, non hujus eſt libelli; placet enim eas tantum morborum ſucceſſiones & ſymptomatum varietates, variaque aeris temperamenta eas comitantia eo ordine deſcribere, quo per decem annos jam proximè elapſos, in hac urbe lociſque vicinis, ſe palam fecerunt.

Ad

Ad quantam in horum morborum cauſis inveſtigandis certitudinem, fida per multos annos continuata, nos perduceret hiſtoria, nequaquam novi; hoc tamen ſatis apparet, quod quamdiù hujuſmodi hiſtoriis deſtituti ſimus, theoriam ullam certam & conſtantem, fruſtrà ſtabilire conabimur.

His fretus ratiociniis, obſervationes ſequentes publici juris facere decrevi, eaque ſimplicitate delineare, qua in propriis commentariis in uſum domeſticum per prædictos annos deſcripſeram; non tam quod aliquid novi me medicis declaraturum ſuppono (res enim jam præteritas, & à pluribus forſan obſervatas ſolùm recordor) quam ut alios ad utiliſſimam hanc medicinæ partem, olim adeò celebratam, proſequendam excitarem. Et ad quantam certitudinem, tam in dignoſcendis quam curandis morbis, nos tandem perdu-

perducerent hujuſmodi hiſtoriæ, non opus eſt ut argumentis illuſtrem.

Morbi in his commentariis poſthac enumerati, ſunt Epidemici & Sporadici, quos egomet obſervavi; ſymptomatum etiam variationes, ad eorum ſingulos pertinentes, pro viribus fidelitèr & accuratè deſcripſi, nullâ commotus cupidine theoriam aliquam ex his excitandi fundamentis.

Non equidem me latet quoſdam dari medicos, qui hujuſmodi morbos nullas aut ſaltem paucas mutationes ſubire contendunt, ex iis Aeris qualitatibus quæ ſenſibus noſtris apparent, quales ſunt caliditas, frigiditas, humiditas, aliaque ejuſmodi; ſymptomatum autem variationes, & morborum ſucceſſiones ex ſubtili quadam materie prorſus ignota, ſenſibus noſtris nequaquam obvia, aliiſque hujuſmodi figmentis philoſophicis deducere conantur. Dari quidèm

quidèm hujuſmodi particulas, ſatis docent peſtilentiarum, aliorumque morborum contagioſorum hiſtoriæ; cur tamen ad has, in ſingulis annis pro morborum acutorum phænominis ſolvendis, confugiendum eſt, non equidèm video. Quicunque enim animum ad veritatem ſolam inveſtigandam, ab obſervationibus aſſiduis provenientem applicabit, pro certo inveniet, quod non ſolùm morbi eadem eſſentiâ gaudentes, ab hujuſmodi cauſis varietatem aliquam in ſymptomatibus patiuntur; ſed alii ſpecie diverſi producuntur, & non raro omnia morbi regnantis phænomena adeò in alia commutantur, ut alterius morbi ſpeciem præ ſe ferant.

Hippocratem, medicorum facilè principem, de hâc re ità ſenſiſſe, docuit inſignis ejus cura, in varias aeris temperaturas, variaque morborum phæ-

nomena enumerando, quam paſsim in operibus, præcipùe vero in Epidemicis deprehendimus. Neque hoc contentus fuit auctor eximius, quinetiam aeris ſtatum morbi ingreſſum præcedentem, æque ac comitantem, una cum ventorum ad diverſas plagas mutationibus, annorum tempeſtatibus, aliiſque ejuſmodi non raro deſcribit. In quibus omnibus enumerandis vix opus ſuum impenderet, modo de eorum effectibus, ex fidis experimentis non ſatis ſibi perſuaſum habuit.

Non mea autem eſt ſententia, quod exigua quælibet aeris variatio in calore, pondere, humiditate, aliiſque ſenſilibus ejus qualitatibus corpora noſtra in hunc modum afficere valeat, ſed eæ ſolæ, quæ in ſtabilioribus Aeris temperamentis accidunt, ſive a deteriore in temperamentum màgìs ſalutiferum, ſeu in oppoſitas partes deflectant.

Hoc

Hoc autem pro certo novi, minores in his variationes teneros, & delicatulos afficere, quam vulgò concludere ſolemus.

Nullus dubito quin medicis ſatis notum eſt, quod morbi quidam ſingulares, peculiari modo, ad certas quaſdam anni tempeſtates, præ cæteris, pertinent; etiamſi in omnibus non raro inveniantur. Cujus generis ſunt Pleuritides, Anginæ, aliique morbi Inflammatione conjuncti, qui Vernale tempus præ cæteris occupant. Quippe Hyemis frigore denſantur fluida, ſtringuntur corporis ſolida, & coarctantur vaſorum canales: adaucto autem in Vere calore, rareſcit ſanguis, turgeſcunt vaſa quædam immeabilia, & ſequuntur Morbi prædicti. Quibus etiam addi poſſint Febres quartanæ intermittentes, morbus Cholera dictus, aliique ejuſmodi morbi Autunnalem Tempeſtatem occupantes.

Quorum omnium phænomena a ſenſibus Aeris qualitatibus deduci poſſint, qua tamen ratione ex Subtili, neſcio qua, Materie, non equidem novi.

Hujus Methodi tam veritatem, quam utilitatem adeo clarè cognovit Hippocrates, quod non ſolùm totam ferè Aphoriſmorum ſectionem, in iis morbis enumerandis conſumpſit, qui particulari quadam ratione certas Anni Tempeſtates occupant; quin eas etiam adjunxit Symptomatum varietates, quas in his, ex variis Aeris temperamentis, profluere, expertus novit. His fretus ratiociniis, Morbos brevi adventuros prædixit divinus Senex; an autem ad æqualem in his prædicendis Sagacitatem, alii hac methodo etiam aſcenderent, non affirmarem; hoc autem pro certo ponere liceat quod ſi hujuſmodi Obſervationes ad hoc uſque tempus, êadem Fidelitate & Ingenii acumine continuatæ

tinuatæ fuiſſent, Morborum Epidemicorum naturam a primo exortu clariùs dignoſceremus; in quibus diſcernendis, non parum hæſitant Medici celeberrimi.

Objiciunt quidam Scriptores incauti, tantum dari diſcrimen inter Aeris Græciæ temperamentum & hujus Inſulæ, quod Obſervationes ab Hippocrate inſtitutæ prorsùs inutiles Nobis evadunt. Hæc autem Aſſertio ignorantiæ aſylum merito nuncupari poteſt, & utcunque primâ facie Veritatis ſpeciem præ ſe ferat, falſam eſſe demonſtrabit Experientia.

Quamvis enim neceſſariò concedendum eſt, Morbos quoſdam peculiari modo certas Regiones, certaque Climata præ cæteris afficere, & exinde gradu aliquo ab iis, Regiones diverſas occupantibus, diverſos eſſe; quamvis etiam concedendum eſt, quod Obſervationes certâ quadam regione inſtitutæ, iis in

alterâ inſtitutis, quaſi puncto non congruant, maximâ tamen ex parte veræ invenientur; eo quod, Mutationes in Aere ipſo ad gradus proportionales in Locis utriſque, amborum Incolas ratione proportionali afficere neceſſe eſt. Ut ab effectibus Caloris, Frigoris, aut aliarum Aeris Qualitatum Senſibilium etiam ſenſibus apparet.

Ponamus enim, exempli gratiâ, Regiones duas ita eſſe ſitas, ut naturalis Aeris Calor unius, Calorem alterius viginti gradus exſuperet; ex hoc tantùm ſequetur, quod ſubitanea Aeris mutatio vel Frigiditate, vel Caliditate, ad gradus in utriſque proportionales, amborum Incolas, quatenus ad Caloris aut Frigoris effectus pertinet, pari modo afficiet; eâdem enim in ratione conſtringuntur vel laxantur Fibræ, denſantur vel expanduntur Fluida, Materiaque perſpirabilis gradu proportionali in utriſque afficitur.

Hinc

Hinc accidit, quod Pleuritides, Anginæ, Dyſenteriæ, Febres Putridæ, Continuæ Remittentes, & Intermittentes in quacunque Regione, omnique Climate inveniuntur; licet a ſe invicem Variationes aliquas patiantur, vel a Situ loci, variis Incolarum vivendi Modis, particulari Conſtitutionum Idioſyncraſiâ, aliiſve ejuſmodi.

Hoc autem me præ cæteris ratiociniis in hac ſtabilit ſententiâ, quod eoſdem Morbos accidiſſe, eaſdemque Variationes in Œconomia Animali, ſubitaneum Thermometri Aſcenſum vel Deſcenſum ad gradus proportionales conſecutas eſſe, comperi; ſeu in Æſtate, vel Hyeme, accidebat hæc Aeris variatio. Quod quidèm Phænomenon, etiamſi a nullo hactenus prout novi obſervatum, clariſſimè demonſtrat, quod neque Morborum, nec Symptomatum variationes, a gradu Caloris aut Frigoris cuilibet Regioni

gioni, aut anni Tempeſtati particulari, ortum ducunt; ſed ad ſubitaneam Aeris mutationem, majori ratione, quam cum ſalute Œconomiæ Animalis, præcipuè corporis Morboſi, conſiſtere valent, jure ſunt tribuendæ; quouſque ſaltem ex Calore aut Frigore pendent morborum Variationes.

Præterea ſi Morbos Epidemicos ab Hippocrate deſcriptos ad examen deducamus, Aeriſque Temperamenta eos comitantia & antecedentia, cum iis Morbis, qui in hac Regione, ſub eiſdem Aeris Temperamentis accidunt, comparemus, diſcrimen adeo latum non apparebit, ut ſtabilire conantur Obſervatores hi nimis perfunctorii; & tantum abeſt a veritate, ut inutiles æſtimari debeant, quod nullas iis æquales novi, aut me brevi viſurum autumno.

Incertum Aeris in hac Inſula Temperamentum in causâ eſt, quod hujuſmodi

di Obſervationes in Methodum generalem, aſſiduo ſine labore, longâque Obſervationum ſerie nequaquam reduci poſſunt, & hoc majori ratione, quam in iis Regionibus, quæ ſtabiliori Aeris Temperamento gaudent; quod tamen operæ pretium non ſit, ex hac aſſertione vix colligi poteſt.

Frequentes etiam Aeris in hac Inſulâ Variationes, ad hanc in obſervando incuriam plurimùm contuliſſe nullus dubito. Corpora enim noſtra Mutationibus his adeo ſunt aſſueta, quod familiares fiunt, & vel prorſus negliguntur, aut ſaltem minimi momenti eſtimantur, malaque hoc ex fonte orientia, Cauſis longe remotioribus, non raro tribuuntur.

Obſervavi ſupra quod Hippocrates non tantùm aeris Temperamenta Morbos regnantes comitantia, ſed iis etiam antecedentia frequenter deſcribit,

& non

& nonnunquam præcipuas Aeris Variationes per totius Anni tractum, antequam ad Morbos tum graſſantes delineandos ſe accingat, quæ Methodus obſervatu admodum eſt neceſſaria; quippe hujus ope, ad ſtatum tam Fluidorum, quam Solidorum, rite intelligendum, quaſi manu deducimur. Datis enim Temperamenti antecedentis æquè ac præſentis Effectibus, Humorum ſtatus non tantùm clariùs apparet, ſed harum Mutationum cauſæ primariæ, fere ad ſenſum demonſtrantur.

Obſervatu etiam non eſt indignum, quod Morbi, qui clariſſimè ab Aeris Temperamentis profluunt, ſeipſos frequentèr non oſtendunt, priuſquam in aliam commutatur Aeris Temperies. Quod quidem Phænomenon, non ſolùm Succeſſiones eorum inter ſe invicem comparandi neceſſitatem demonſtrat, ſed etiam oſtendit, Morbos hos, non

ſolùm ex præſenti aeris temperie, quinetiam à variis plurimarum inter ſe invicem combinationibus mutationes ſubire. An autem his, vel aliis cujuſcunque generis cauſis, tribuendæ ſunt eorum variationes, aliis tractandum relinquam; & multo minus, de cauſis epidemicorum originalibus, hic ſermonem inſtituam; quippe ad hæc ſtabilienda deſunt obſervationes, & res ipſas agito, non hypotheſes fingo.

Quæſtiones quaſdam, lector benevole, numeris in textu reſpondentes, in margine invenies, quas inſerere non prorſus inutile duxi; quoniam in hujuſmodi obſervationibus inſtituendis, eas aliis anſam præbere poſſe exiſtimo; & etiam quod in praxi, ſaltem minus expertis, forſan ſint emolumento. Has autem, non ut veritates certas & fidas, ſed tantum ut effectus, obſervatu non prorſus

ſus indignos, & probabiliter ex cauſis ibidem deſcriptis orientes, propono.

Nullos ſingulares Ægrorum caſus adjeci; quippe ſi omnes enumeraſſem, eoſque ſingulis annis inter ſe comparaſſem, in immenſum aſſurrexiſſet libri moles; ſi autem paucos quoſdam ſelegiſſem, nihil ex his de morborum ſpeciebus, variiſque eorum phænomenis, in ſingulis annis apparentibus, concludere potuiſſet lector.

COMMENTARIUM

NOSOLOGICUM.

TEmpeſtas brumalis anni 1715 admodum fuit frigida, largâ nivis copiâ, & extremo gelu conjuncta. Duravit hæc aeris temperies per ſex hebdomadas, ſpirantibus ventis ut plurimùm ex plagis auſtralibus.

Spiritus in thermometro meo uſque ad gradus 90 deſcendebat, quod in nulla alia tempeſtate, a me hactenus obſervata, novi; rariſſime enim ultra 84 vel 85 deſcendit. Mercurius etiam in barometro altiſſimè aſſurgebat; durante

 rante

rante enim gelu prope $\frac{2}{10}$ pollicis partes altiùs perſtitit, quam in aliis, etiam ſicciſſimis quas novi, tempeſtatibus.

Sæviente gelu graſſabantur morbi inflammatorii, præcipuè pleuritides, anginæ, rheumatiſmi, dolore acuto, & pulſu duro conjuncti. Sanguis in hujuſmodi morbis plurimùm fuit inflammatus & pelliculâ craſsâ obductus, neque ſine larga ejus miſſione, eàque pluriès repetita levabantur Ægri.

Qui morbo quolibet diuturno laborabant, hoc tempore male ſe habebant, præſertìm vero Ptithiſici & Tabidi; augebantur enim tuſſis & ſpirandi difficultas, excruciabant etiam eos dolores pleuritici, alvique fluxus inſanabilis.

Reſoluto autem in *Februario* gelu, non parum augebatur ex morbis inflammatoriis ægrorum numerus, & ſymptómata acriora fiebant. Tabidis etiam admodum exitiale evaſit hæc aeris mu-

tatio;

tatio; augebantur enim plurimis diarrhœæ, & perierunt multi. Alii etiam cujuſcunque generis languidi, a cœli variatione non parum patiebantur, & alvi fluore, inteſtinorum doloribus, ſpmptomatibus aſthmaticis, hyſtericis, & hypochondriacis præ cæteris laborabant; quæ omnia, in iis quibus ſufficiebant vires; paucis evanuêre diebus; aliis verò, vel ſtatim fuerunt exitialia, aut ex virium collapſu prava induxerunt ſymptomata. (1). (2). (3).

Hoc

Quæst. (1). Subſidebat Mercurius duos pollices circa gelu diſſolutionem, & aſcendebat in thermometro ſpiritus gradus viginti; hanc aeris variationem notabilis humorum turgeſcentia fuit comitata, quæ ſomnolentiâ, alvi fluore, doloribus arthriticis, & rheumaticis, tam vagis quam fixis, & in quibuſdam nervorum reſolutione & apoplexiis morbiſque jamjam deſcriptis, ſe palam faciebat. Quæritur itaque an ſubitanea humorum rarefactio, a diminuto atmoſphæræ pondere, & aucto calore in gelu ſolutione producta, horum effectuum non fuit cauſa primaria?

Quæst.

Hoc tempore plurimùm graſſabantur variolæ, Confluentes fuerunt & moris maligni, & hoc, maximo gradu durante extrema frigiditate.

Duraverunt prædicti morbi inflammatorii per totam tempeſtatem vernalem, appropinquante autem æſtate rariores fiebant. Variolæ etiam graſſabantur, & Confluentes plerunque fuerunt, minori tamen gradu quàm in hyeme præcedente.

Æſtiva tempeſtas anni 1716 ad caliditatem vergebat, non tamen æquè fuit calida, ac æſtates quædam ſubſequentes, ſpirantibus plerumque ventis ex plagis occidentalibus.

QUÆST. (2) An morbi hujuſmodi criſin quandam non ſunt emulati; natura per has vias nimiam humorum copiam, & in vaſa preſſuram, excludere moliente?

QUÆST. (3). Annon itaque ex evacuationibus pro morborum variatione inſtitutis, præ cæteris, petenda ſanatio?

Morbi

Morbi hac tempeſtate vigentes fuêre Febres quædam continuæ Remittentes, a græcis συνεχεῖς dictæ, & Febres nervoſæ.

Cutis in prioribus aſpera fuit & ſolito ſiccior, pulſus durus, & ſanguis pleuriticorum more inflammatus. Parum admodum ſudabant, at delirabant frequenter ægri, præſertim in Remittentium paroxyſmis. Nonnulli etiam in initio Diarrhœis & Vomitu, Doloribus pleuriticis & rheumaticis; affecti ſunt, quæ omnia miſſione ſanguinis, Emetico leni, & diluentibus Antiphlogiſticis, pro re nata inſtitutis, levabantur. Circa autem diem decimum quartum hæ Febres per ſudores judicatæ ſunt; & vel ex toto ceſſabant; vel in Intermittentes tertianas convertebantur.

In Febribus nervoſis diutiùs ægrotabant, pulſus celer fuit & debilis, cu-

tis ſicca & aſpera, quod poſtremum in his morbis frequenter aliter accidit, ob ſudores partiales & erraticos his Febribus, aliis ſæpiùs, ſupervenientes.

Duraverunt etiam variolæ per totam æſtatem uſque ad autumnum, ſenſim tamen decrevit malignitas; Hyeme tamen ſequenti evanuerunt, permanentibus adhuc febribus nuperrimè deſcriptis.

Hyems proxime ſubſequens, viz. anni 1716, circa finem frigida fuit & geloſa, minori tamen gradu quam in anno prædicto. Subſidebat enim thermometri ſpiritus tantum ad gradus 84, durante maxima hujus tempeſtatis frigiditate.

Durante frigida hac temperie, iidem ferè morbi ac in hyeme præcedente ſe oſtendebant, tam durante gelu, quam circa ejus ſolutionem; ſymptomata tamen

men mitiora fuerunt, & numerus Ægrotantium minor. (4).

Æſtas Anni ſubſequentis, viz. 1717, calida fuit & ſicca circa mediam ejus partem, ſpirantibus, ut plurimùm, ventis ex Plagis quibuſdam Auſtralibus & Occidentalibus.

Hoc Anno, præ cæteris Morbis, graſſabantur Febres Remittentes & Intermittentes, præcipùe tamen priores, & hoc majori numero quam in anno præcedente. In Morbi initio remiſſionem aliquam vix ſenſerunt Ægri; συνοχοῖς enim quam maximè ſimiles fuerunt; paucis tamen elapſis diebus, imperfecta ſuccedebat Criſis, & vel ad Inter-

Quæst. 4. Annon major villorum contractio & fluidorum inſpiſſatio, in anno proximè elapſo, ob extremam Hyemis Frigiditatem, in Causâ ſint, quod hujuſmodi Morbi acriores & frequentiores in illâ, quam hac Tempeſtate evaderent? Et annon horum effectuum ratio a natura Aeris, Caloris, & Frigoris ſatis patet?

mittentium, vel Remittentium claſſem pertinere ſe oſtendebant.

Urina ante Criſin excreta plerumque flammea fuit, & Sedimenti expers, nonnunquam turbida; Criſi tamen finitâ, Sedimentum ad lateritium inclinans deponebat, coloris autem pallidioris & ad Flavedinem accedentis.

Autumnus ſubſequens humidus fuit & frigidus, ſpirantibus frequenter Ventis Septentrionalibus.

Graſſabantur adhuc Morbi prædicti, & accedebant Diarrhœæ quædam & Dyſenteriæ Febre lentâ conjunctæ, quæ Ægros Morbis deſcriptis laborantes malè afficiebant, Spiritus proſtrabant, & Morbi tædium augebant.

Hyems proximè ſubſequens acri gelu, & nive multâ circa medium comitata fuit, ſpirantibus ut plurimùm Ventis, vel ex plagis Orientalibus, vel Septentrionalibus.

Durante gelidâ Tempeſtate, iidem fere Morbi apparuêre, ac in Hyeme præcedenti, & manſerunt adhuc, licet non admodùm frequentes, συνεχεῖς deſcriptæ.

Æſtiva Tempeſtas anni 1718 calida fuit & ſicca, præcipuè in Julio & Auguſto, quæ Aeris Temperies per totum Autumnum permanſit, ratione habitâ ad neceſſarias anni Variationes; ſpirantibus Ventis ex Plagis Auſtralibus & Occidentalibus.

Hac Æſtate erupit Febris putrida, a Græcis συνοχὸς dicta, Symptomatibus mali moris comitata. Cùm autem Ægrorum de hoc Morbo numerus, Anno ſubſequente plurimùm augebatur, deſcriptionem ejus ad eum remittam.

Graſſabantur adhuc Febres Remittentes, Paroxyſmis autem magis incertis, & Symptomatibus acrioribus conjunctæ.

Æſtas Anni 1719, non ſolùm omnes alias a me hactenùs obſervatas Caliditate ſuperabat, ſed etiam, majorem, magiſque ſubitaneam in Temperamento paſſa eſt Variationem, quam in aliâ quâlibet obſervavi.

Duraverunt Calores ab initio Menſis Maii uſque ad Julii Medium, fuitque Siccitas Aeris magna. Parùm admodùm ſpirabant per totam hanc periodum Venti, qui tamen apparebant, ex plagis Auſtralibus veniebant; manente tum Thermometro ad gradum 17. His ita ſe habentibus, ſubitò accidebat ingens Cœli Variatio; ſpirabant enim fortitèr Venti Boreales, decidebant Pluviæ quædam frigidæ, & 48 horarum ſpatio ſubſidebat Spiritus uſque ad gradum 45, quæ longè maxima eſt Variatio, quam in eodem temporis Intervallo unquam novi.

Duravit hæc frigida Aeris Temperies

vix ultra duas Hebdomadas, & ſubitò redibat Calor; qui per reliquam Æſtatis partem & Autumni initium perdurabat; & manebat Aer calidus, ratione habitâ ad Anni tempus, uſque ad initium Novembris; Hyemſque tota ſolito ſiccior & calidior fuit.

Morbi, qui durante Calore apparebant, fuêre Febres Putridæ, & Continuæ Remittentes & Intermittentes, Hæmorrhagiæ largæ ſpontaneæ, Sanguinis expuitiones, ejuſdem Vomitiones, aliique ejuſmodi. Mutato autem Cœli Temperamento per Frigoris acceſſionem, ſuccedebant ſtatim alvi Fluores, Vomitiones, Inteſtinorum Dolores, eorundem Inflammationes, Sanguinis per alvum Excretiones, aliique ejuſmodi. Quæ omnia, redeunte Aere ad priorem Caliditatem, brevi ceſſabant. Qui Febribus ſupra numeratis hoc tempore laborabant, Diarrhœis & Torminibus multum vexabantur;

bantur; ruebant enim humores, qui durante Calore per Sudorem fuerunt eliminati, ſummo cum impetu per alvum circa tempus Criſeos, & proſtratis viribus perierunt Ægri.

Ceſſante Frigiditate, ſubitò redivit calida Temperies, & adauctis viribus graſſabantur Febris Putrida & Continuæ Remittentes. Hoc autem notatu non eſt indignum, quod paulo ante Criſin ad Diarrhœas magis proni fuerunt Ægri, quam ante Frigiditatis acceſſum; licet raró per has vias judicata fuit Febris. (5)

Harum prior, viz. Febris Putrida, hoc anno primò ſe palàm faciebat, & more ſequenti Ægros plerumque torquebat.

Acceſſit hæc Febris cum Rigore, Nau-

Quæst. 5. Annon ſubitanea Frigiditatis Acceſſio, Fibras Corporis, præcipuè cutaneas, conſtringendo, & Humores ad partes interiores repellendo, ad effectum hunc producendum non parùm conduceret.

ſeâ

ſeâ, alterniſque Frigoris & Caloris reditibus. His conjunctæ fuerunt ingens Laſſitudo totius Corporis, & Senſatio quaſi maximi Ponderis Humeros & Dorſum comprimentis. His ſuccedebant Sitis & Calor pungens, Lingua arida & fuſca, nonnunquam nigra. Ægri his Symptomatibus plurimùm excruciati, parùm dormiebant, non ſudabant, continùo ferè delirabant. Anxietate & Inquietudine ſummâ vexati, perpetuò ſe per lecta commovebant. Circa diem duodecimum non paucis oborta eſt Diarrhœa, vires proſternens, Symptomata minimè allevans. Circa autemdecimum ſextum, ab initio Febris, diem, exorto Sudore judicata fuit Febris. Pulſus plerùmque creberrimus fuit, raro fortis; Cutis aſpera; Urina rubra, & Sedimenti expers; judicatâ autem per Diaphoreſin Febre, Sedimentum fuſcum depoſuit.

Sanguis ex Venis in initio Morbi miſ-

ſus

ſus admodum rutilus fuit & diſſolutus, adeoque parte ſeroſâ commixtus fuit Cruor, ut Sanguini ex Arteriis miſſo non fuit abſimilis. (6).

Horum quidam Ptyaliſmo per totum Morbi decurſum affecti ſunt, qui omnes, quos ipſe vidi, ſanabantur, & reliqua Symptomata aliis Ægris mitiora habebant.

Hujuſmodi Symptomata robuſtos & exercitatos, præ cæteris, occupabant; qui vero laxi fuerunt Temperamenti, imbecilles, Hyſterici, & Cachectici Tremore, Spaſmis, & Delirio affecti ſunt; dum alii ob ſummam virium Proſtrationem, Spirituumque Dejectionem, quaſi ſtupidi jacebant, Urinas & Stercora involuntariè emittentes; exſuſcitati

Quæst. 6. Annon Fluor hic Sanguinis naturali major, ab Actione particularum Caloris, hoc in anno magis quam aliis vigentium, oriri poſſet?

citati tamen delirabant. (7) In his, ultra viceſimum diem, plerumque protracta fuit Febris, quæ in paucis quibuſdam, ſine Criſi manifeſtâ terminata eſt, his autem admodum tarda accidit Sanatio.

Variantibus hoc modo, in Ægris diverſis, Symptomatibus, neceſſariò variationem ſubiit Medela. Hæc autem obſervatu non prorsùs indigna videntur.

In Ægris prioris generis, frigidiori Regimine & largiori Diluentium copiâ neceſſariò uti oportebat, quam in iis, qui iiſdem Symptomatibus aliis annis laborabant. Et etiam ubicunque Alexipharmacorum Uſus neceſſariò poſtulabant Ægrorum Status, minor ſufficiebat Medicamenti Doſis, quam vulgò exhiberi ſolet.

QUÆST. 7. Annon Materiæ perſpirabilis, majori copiâ hoc anno quam aliis, Excretio, Sanguinis & Liquidi Nervoſi copiam ita diminueret, & indè in ſolidas Corporis Partes Debilitatem induceret, ut in Ægris hujuſmodi hiſce Symptomatibus anſam præberet?

Pauci admodum Ægri quamlibet Opii vel Doſin, vel Medicamentum ex eo confectum ſine Delirii incremento ſumere valebant. Diacodiata tamen, & Anodyna mitiora, plenâ manu, largâque Diluentium copiâ exhibita, ſummo fuerunt Ægrotis Emolumento (8).

Præter Febrem jam deſcriptam graſſabantur Febres continuæ Remittentes, præcipuè circa Autumni initium, paulò poſt quod Tempus vel evanuit Συνοχὸς, vel in Remittentes commutatus fuit. Quod poſtremum quidèm probabilius eſt; eo quod hæ Febres iiſdem Symptomatibus in morbi ingreſſu Ægros afficiebant, quibus Febris putrida; quæ tamen

QUÆST. 8. Annon hic effectus ad majorem hanc Sanguinis Diſſolutionem meritò tribuendus, quam Opiata præ cæteris ferè omnibus promovent? Et annon indè patet, cur Diacodiata, Emulſiones, aliaque ejuſmodi, quæ blandis & mucoſis æquè ac ſoporiferis ſaturantur Particulis, tanto eſſent Ægris emolumento?

men

men paucis elapſis Diebus, per vices, licèt irregulares, remittebant. Paroxyſmi acriores ut plurimùm fuêre, quàm vulgò in Remittentibus inveniuntur, & frequentèr Delirio comitati. Paroxyſmis rariſſimè præcedebant Rigor & Frigus Febrile, etiam in iìs Ægris, quibus Febris Inſultus certis rediit Intervallis: Et quibus Frigoris Acceſſio quædam comitata fuit, brevi ſoluta eſt. Circa autem Hyemis initium in Febres Intermittentes, Frigore leni comitatas, converſæ ſunt; redeuntibus tam per Æſtatem, quàm per Hyemem, quotidie Paroxyſmis.

Hic annus majori Maniacorum numero comitatus fuit, quam in annis communibus accidit, (9) alioſque om-

Quæst. 9. Annon Calor hujus anni major illo, qui huic Inſulæ familiaris eſt, Humores attenuando, Liquida lenia & aquoſa exhalando, Acrimoniam augendo, Fibraſque corporis exſiccando, ad hunc effectum producendum non parum conduceret?

nes quos novi, tam in Ægrorum numero, quam Symptomatum Sævitie, ſuperavit.

Annus ſubſequens, viz. 1720. majori Siccitate conjunctus fuit, quàm in hac Inſulâ communibus Annis invenitur, Caliditati tamen proximo elapſo nequaquàm æqualis erat.

Febres hoc Anno graſſantes Remittentes fuêre & Intermittentes, ejuſdem ferè generis, ac in Anni prioris Declinatione numeravimus. Per dies enim aliquos non remittebant, & delirabant Ægri in Paroxyſmis. In his autem iis differre videbantur, quod certioribus temporis Intervallis redierunt Paroxyſmi, & Tertianæ plerumque fuerunt Febres. Durante etiam Paroxyſmo de Ventriculi Angore, Ægritudine, & Nauſeâ magis conqueſti ſunt, & Vomitione frequentiùs affecti ſunt, præſertim in initio Paroxyſmi. Quæ Symptomata duraverunt, quouſque ſudoris

doris Eruptio & iis, & Paroxyſmo finem impoſuit.

Sitis & Calor in hoc, quam anno proximè elapſo, mitiores fuêre; lingua primùm albeſcebat, dein fuſca evaſit. Paroxyſmi autem diù durabant, & ad horas quadraginta aliquando extenſi fuerunt.

Urina in Remittentibus turbidior fuit, & Flavedine majori tincta quam in anno præcedente; & Sedimentum copioſum, ſubalbidum, ad Flavedinem autem accedens, depoſuit. In Intermittentibus Lateritium fuit Sedimentum. (10) (11)

Quæst. 10. Annon ſtatus Humorum Corporis in hoc anno, Febrem putridam ſuccedente, eorum ſtatui, in anno Febri Putridæ præcedenti, fuit quam ſimillimus?

Quæst. 11. Annon igitur Siccitas & Calor duorum annorum Febri Putridæ præcedentium, adeò Humorum Acrimoniam augerent, ut loco Remittentium in Ægris quibuſdam συνοχὸν producerent; eoque præcipuè, cùm eâdem ratione increvit Calor & Febris Putrida, cùm ſummo durante Calore maximè graſſabatur, & diminuto calore ſenſim evanuit?

Præter

Præter has graſſabantur etiam Febres quædam nervoſæ, Vertigine, Stupore, & Nervorum Tremoribus conjunctæ, eos, præ cæteris, occupantes, qui laxi, imbecillis, & hyſterici fuerunt Temperamenti. Hæ Febres Pulſu celeri & debili, Urinâ tenui, pallidâ & crudâ, & nonnunquam Diarrhœâ conjunctæ ſunt. Horum Linguæ plerumque ſubalbidæ fuerunt, raro ſiccæ; neque multùm ſitiebant Ægri; Sudoribus tamen partium quarundam ſingularium valdè fuerunt obnoxii, maximè circa Capitis, Cervicis, & Thoracis Regiones. In his duravit Febris uſque ad viceſimum diem, aliquando diutiùs, & exorto Sudore per totum Corpus, ut plurimùm, judicata eſt: In quibuſdam tamen in Intermittentes convertebantur. His plurimùm proficiebant Epiſpaſtica,

Cardiaca,

Cardiaca, & Diaphoretica. (12.) (13.) (14.)

Annus ſubſequens, viz. 1721, admodum fuit humidus, frigidus, pluvioſus, præſertim in Menſibus æſtivis, ſpirantibus Ventis ex Plagis borealibus.

Quæst. 12. Annon Calor duorum annorum prægreſſorum, vaſculorum perſpirabilium ora nimis laxando, & Humores colliquando, ad ſudores hos partiales producendos, conduceret; eoque præcipuè, quod eas Corporis partes, præ cæteris occupabant, quibus Sanguinis Impetus & Fluiditas maximo gradu vigent?

Quæst. 13. Annon etiam hinc patet ratio, cur hujuſmodi Febres multò frequentiores in Æſtate, quam Hyeme inveniuntur? Et annon indoles Febris in anno 1716. Cutis Aſperitate & Siccitate, Cruoris Inflammatione, aliiſque Symptomatibus ejus anni Diagnoſticis, conjunctæ, ex frigiditate Hyemis in 1715, aliquo gradu penderet?

Quæst. 14. Annon, ſummum ab Epiſpaſticis oriens Emolumentum in Morbis hujuſmodi inde producitur, quod Sanguinem attenuando, Vaſa nimis depleta reficiunt, Vi ſua ſtimulatoria Vaſorum Tunicas ita conſtringunt, ut conſervetur inter ſolida & fluida Æquilibrium, & inde Liquidorum Motum ferè amiſſum inſtaurant?

Hæc

Hæc Aeris Temperies uſque ad Initium *Septembris* duravit, ex quo, uſque ad *Novembris* Initium, tepidum & placidum fuit cœlum; Hyemſque tota lenis erat, & pauco gelu comitata.

Febres hoc anno graſſantes, etiamſi ad Intermittentium Claſſem pertinebant, ab iis anni prioris differebant; eo quod Frigore majori & longiori, Calore leniori & breviori comitatæ erant; Απυρεξία etiam perfectâ in Paroxyſmorum Intervallis fruebantur Ægri & in Paroxyſmis non delirabant; Alvi tamen Fluoribus magis erant proclives. Urina etiam Rubedine majori tincta fuit, & ſedimentum lateritium depoſuit. (15)

Præter has apparebant Febres quædam Nervoſæ, virium collapſu, ſpiri-

Quæst. 15. Annon major aeris Humiditas & Frigus, in hoc, quam anno præcedente, Viſcoſitatem majorem, minori acrimoniâ conjunctam, humoribus inducerent; & inde mutationes has in his Febribus producerent?

tuum dejectione, Stupore & Surditate conjunctæ, iiſque anno præcedenti graſſantibus non abſimiles; niſi quod Ægri parùm ſudabant, & raró criſi ullâ ſenſibili terminatæ ſunt hæ Febres, ſed poſt toleratum Morbi decurſum diuturnum, Ægri ſensìm convaleſcebant, & pauci perierunt. (16.)

In Menſe *Aprili* graſſari incipiebant Morbilli & per totum Æſtatem permanebant. Moris plerùmque fuerunt maligni, Tuſſi continuâ, ſpirandi difficultate & Pulmonum Inflammatione conjuncti.

Vernalis Tempeſtas Anni 1722, admodum fuit frigida, aquoſa, pluvioſa, variiſque Ventis turbata, præcipuè tamen ab iis, qui ex Plagis Septentrionalibus & Orientalibus proveniunt. Duravit hæc Aeris Conſtitutio uſque ad

Quæst. 16. Annon abſentia Sudorum partialium, ab iis aeris Mutationibus pendere poſſet, quæ in Quæſt. præcedente numerantur? Et etiam annon ex eadem causâ oriri poteſt, quod Sudoribus, ut in anno priori, hæ Febres non æquè fuerunt judicatæ?

medium Æſtatis, eo modo, ut totum Æſtatis Initium majori frigore fuit comitatum, quam vulgò in iſto Anni tempore accidere ſolet. Morbi in hujus Tempeſtatis initio graſſantes, fuere Pleuritides quædam & Anginæ, non admodum autem frequentes; præ cæteris tamen graſſabantur Febres Intermittentes Tertianæ, inter quas apparebant quædam Quartanæ, præſertìm in iis qui frequentèr in Tertianis illapſi ſunt.

Non æquè felici ſucceſſu Febres has jugulavit Cortex Peruvianus, in hoc Anno, ut in aliis novi, ob Alvi Fluxus frequentèr ejus uſui ſupervenientes. Et cum nullum hujuſmodi accidit Impedimentum, Medicamenti Vires non raro eluſit Febris; Alexipharmacis tamen & Diaphoreticis conjunctum feliciori ſucceſſu exhibitum fuit Pharmacum. (17.)

Eme-

Quæst. 17. Annon Frigiditas & Humiditas Aeris, in hoc, quam priori anno majores, Fibrarum Tonum elaſticum minuendo, Humorum Viſcoſitatem

Emetica & Diaphoretica frequenter repetita, plurimis fuerunt Ægris Emolumento; quorum uſu non pauci ſanabantur, poſtquam Medelæ Methodos magis uſitatas eluſiſſent vires Febris. (18.)

Præter hos autem Alvi fluxus Febres Intermittentes comitantes, a Diarrhœis ſolis vexati ſunt aliqui; Hæ tamen neque ſanatu erant difficiles, nec quicquàm obſervatu dignum in Symptomatibus habuerunt.

Intermittentes hunc & priorem Annum comitantes, prout ante memoravi, Tertiani plerumque fuerunt generis; circa autem hujus Autumni finem, in Quartanas non paucæ commutatæ ſunt; quæ poſtquàm per totam Hyemem frequentibus Morbi reditibus Æ-

tem augendo, & Vaſa infarciendo perſpirabilia, in cauſis ſint, quod Febres Remittentes anno priori deſcriptæ, in has Intermittentes converterentur? Et annon hinc patet ratio, cur Medicamenta calefacientia cum Cortice exhibita, Vires ejus augerent?

Quæst. 18. Annon hujus ratio ex Quæſtione præcedente ſatis patet?

gros excruciaſſent, vere ſequenti prorſùs evanuêre, (19.)

Quamvis autem Morbi Epidemici ſupra deſcripti præ cæteris omnibus graſſabantur Sporadici tamen & Intercurrentes non pauci apparebant, ut etiam ii, qui ab Anni Tempeſtatibus certo quodam modo pendent, & Vernale & Autumnale tempus comitantur; qui quidem omnes Morbi, etiamſi ab Epidemicis tum regnantibus in Initio longe diſcrepantes videbantur, paucis tamen elapſis diebus, & præcipue præmiſſis Generalibus Evacuationibus, in Epidemicos regnantes terminati ſunt; & ratione habitâ ad Symptomatum Principalium Varietatem, eodem modo ſanabantur. Hoc autem præcipuè ac-

Quæst. 19. An Febres Intermittentes Quartanæ ab aliis Febribus Intermittentibus naturâ & eſſentiâ ſunt diverſæ ut quidam hallucinati ſunt? Et annon potius a majori Humorum Viſcoſitate, Vaſorum Infarctione, & torpidiore Fibrarum Vibratione petendæ ſunt horum Morborum differentiæ?

cidit

cidit duobus annis proximè elapſis, quibus graſſabantur Febres Intermittentes Tertianæ, quorum Paroxyſmi certioribus intervallis, quam in Annis præcedentibus redierunt. Unde forſàn accidit, quod in his non ſolùm clariùs patebat hic Morborum in ſe mutuò tranſitus; quinetiam, quod breviori temporis ſpatio, Naturam eorum latentem ita palam fecerunt, ut ad Intermittentium Claſſem certiùs reduci poſſent. (20.)

Frequentes horum Morborum reditus, multos, eoſque pertinaces Morbos, Viſceribus induxerunt, præcipuè inter Plebem, ubi deſiit vel Cura Morbi, vel Medendi Opportunitas. Hos præ cæteris Morbis afficiebant Hydrops, Icterus, & Phthiſis, & præcipuè iſta Hydropis Species, quam Aſciten nominamus,

Quæst. 20. Annon itaque graſſante Febre qualibet Epidemicâ, Symptomata aliarum Febrium tunc temporis apparentium cum Epidemico regnante diligentèr ſunt comparanda, & quantum indolis Epidemicæ in ſe habeant ſeriò perpendenda?

namus, de quo Morbo plures circa hoc tempus ægrotârunt, quam, in omnibus prægreſſis Aeris Temperamentis ſimul ſumptis, novi.

Æſtas proximè ſubſequens, viz. Anni 1723, admodùm fuit ſicca, Calore tamen ſiccitati proportionale nequaquam fuit comitata: Eo quod Radii ſolares plerùmque Nubibus fuerunt obducti, & Aeris Calor Ventis Septentrionalibus, & Orientalibus, præcipuè tamèn poſterioribus, erat refrigeratus.

Hæc Aeris Temperies per totum Autumnum ſubſequentem, & Hyemis Initium, ratione habitâ ad neceſſarias Tempeſtatum Variationes perdurabat; adeò ut tota hæc Temperies, quaſi Temperamentum Aeris Orientale, majori Siccitate, & Caliditate minori, quam vulgò accidit, conjunctum, meritò æſtimari debet.

In Tempeſtate Vernali graſſari incipiebant Variolæ, & per totum Æſtatem duraverunt; Confluentes plerumque fuerunt & moris Maligni, & in nonnullis

lis Maculis Purpureis comitatæ. Hæ, nil Novi quod addam earum Hiſtoriæ exhibuerunt, niſi quod notatu dignum ſit, quod qui modico & ſpontaneo Alvi Fluore per totum Morbi decurſum afficiebantur, Symptomatibus lenioribus, ut plurimùm, laborabant; Et ubicunque deficiebat hic Alvi Fluxus, Medicamenta Antiphlogiſtica Alvum laxantia hujus defectum felici ſucceſſu ſuppleverunt, & Symptomatum maximè urgentium Remiſſione fuerunt conjuncta.

Doloribus etiam Pleuriticis & acerrimorum Nephriticorum æmulis, ante Puſtularum Eruptionem non pauci afficiebantur Varioloſi; Et Sanguis ab ipſo Morbi Initio non parùm fuit inflammatus, in quo Morbi Stadio, raró a ſtatu naturali, ſenſibilis patet Cruoris Deviatio. (21.) (22.) (23.)

Cæ-

QUÆST. 21. Annon Ptyaliſmus, adeo in Variolis Confluentibus apprimè utilis, ut ad Sanitatem recuperandam omninò neceſſarius a Sydenhamio æſtimatur,

Cæteri Morbi hoc Anno graſſantes
fuere Pleuritides, Anginæ, Rheumatiſ.

matur, Effectus hos ſalutiferos, Vaſa ſensìm deplendo, maximâ ex parte producit? Et annon ubi deficit naturalis hæc Salivatio, Medicamenta Alvum laxantia, quæ Voluntati noſtræ certiùs ſubjiciuntur, hujus Evacuationis defectum ſupplere poſſint; eoque præcipuè, cum vel nimis citò ceſſat, aut in Stadio Morbi a Naturâ deſtinato, non apparet hæc Evacuatio?

Quæst. 22. Cùm ii hujus Morbi furorem aliis felicius effugiunt, qui circa Faciem & Cervicem paucioribus Puſtulis obſiti ſunt, utcùnque in Corporis Trunco externiſve Membris numeroſæ ſint Puſtulæ; Annon in Initio Morbi multum conducerent, Partium inferiorum Balneationes tepidæ, Epiſpaſticorum Cruribus Applicatio, ſuppedalia ſtimulantia, aliaque ejuſmodi; quorum ope magis implentur Vaſa inferiora, & vi ſtimulatoriâ major fit ad has partes Derivatio?

Quæst. 23. Cùm Reſorptio Puris in Venas, vel Ortum Febri ſecondariæ præbet, vel ſaltem ejus ſævitiem plurimùm adauget; Annon urgente Morbi neceſſitate, Puſtulas aperire, & liberiorem Materiæ purulentæ exitum conciliare, eoſque Abſceſſus more Chirurgico tractare conveniat. Quâ Methodo non tantum diminuetur ipſa Febris, quinetiam eæ Corporis Partes, quæ, præ cæteris, hujus Morbi ſævitiem patiuntur, citiſſimè levari poſſunt, tam a preſenti, quam futura per tot Emunctoria, Evacuatione Materiæ?

mi, aliique ejuſmodi Morbi Partium quarundam Inflammatione conjuncti. Multi etiam Tuſſi perpetuâ, ex Sero tenui, & acri obortâ vexabantur, quam Expectorationis ope fruſtrà ejicere conabantur. Phthiſici etiam & Aſthmatici plurimùm hoc Anno paſſi ſunt, & perierunt in Autumno multi; Augebantur enim admodùm Tuſſis, Febris Hectica, aliaque ex his orientia Symptomata; Præ cæteris autem ſæviebat Tuſſis, & Ægros hos vacillantes miſerrimè torquebat.

Pulſus in Morbis Inflammatoriis creber fuit & durus, Cutis tenſa & rigida, & Sanguis majori ratione inflammatus, quam in aliis Annis frequenter accidit. Neque laborabat quiſquis ex quocunque ferè Morbo, præſertim ſi dolore vel minimo torquebatur Æger, quin Sanguis Cruſtâ inflammatoriâ obductus fuit.

Ægri, præ cæteris omnibus, largâ

Sanguinis miſſione levabantur, neque aliam quamlibet medendi Methodum felici Succeſſu coronatam, omiſsâ Sanguinis Miſſione, me obſervâſſe memini.

Venter plerunque aſtrictus fuit, Evacuationes autem per Alvum non ſolùm ad Sanationem parùm contulerunt, ſed frequenter Symptomatum ſævitiem, præſertim in Rheumatiſmis, augebant; Diminutâ autem a Sanguinis Miſſione Morbi Violentiâ, Ægris non parùm profuerunt.

Balneationes Tepidæ, præmiſſis Evacuationibus, plurimis fuerunt Emolumento, præſertim Rheumaticis: Quibus autem vel prorsùs defecerunt hujuſmodi Evacuationes, vel parcâ nimis manu applicatæ ſunt, Symptomatum Sævitiem augebat Balneatio; Repetitis autem Evacuationibus, ſensìm decreſcebant Dolores, & Ægris non parùm profuit. (24.) (25.)

Hic

QUÆST. 24. Annon Incrementum hoc doloris ex Balneatione inde producitur, quod Calore Balnei auge-

Hic ſtatus fuit Aeris & Morborum eum comitantium, durante Æſtate; accedente tamen in Autumno Frigore ſubitaneo, augebatur Ægrorum numerus, & graſſabantur frequenter Diarrhœæ, Dyſenteriæ, & Inteſtinorum Inflammationes; quæ omnia ſine largâ ſanguinis Miſſione non ſanabantur, & ratione habitâ ad partium affectarum Differentiam, eidem Methodo, ac Morbi in Æſtate deſcripti, ſe ſubjiciebant.

Duravit adhuc Siccitas, & uſque ad medium Novembris porrecta eſt, circa quod tempus decidebant Pluviæ largæ continuæ, & Hydrargyrum quod durante Siccitate altiſſimè perſtitit, duos circiter Pollices deſcendit.

augebatur Sanguinis Impetus, ſolvebatur magis Cruoris Textura, & inde ſpatium magis amplum poſtulabat Sanguis?

Quæst. 25. Annon itaque in horum Morborum initio, præ cæteris omnibus, proſunt Evacuationes, & parciori manu, ſaltèm quouſque ſatis depleantur Vaſa, adhibenda ſunt Medicamenta Sanguinem attenuantia? quippe aucto Dolore, augeri Inflammationem neceſſe eſt.

Hæc Aeris Variatio, etiamſi diù non permanſit, largiori Ægrotantium Numero ex Morbis deſcriptis conjuncta fuit; præ cæteris autem graſſabantur Pleuritides, Rheumatiſmi, & Dolores Arthritici.

Pulſus creber fuit & durus, & Sanguis eo gradu inflammatus, quod cruſta inflammatoria Cruoris ſuperficiei innatans, dimidiæ ejus Quantitati haud rarò æqualis erat.

Hic major Morborum Inflammatoriorum numerus hoc tempore, quam Æſtate præcedente, a ſubitaneâ Fluidorum Expanſione, & tenſiori Fibrarum Texturâ, non improbabiliter Ortum duxit. Cùm enim Fluida Viſcoſitatem quandam inflammatoriam, a prædictâ Aeris Temperie acquiſiviſſent, ſolidæque Corporis Partes Rigiditatem naturali majorem a Siccitate induiſſent; diminutâ Aeris incumbentis preſſurâ, in extrema Capillarium Vaſcula impetu ferri,

ri, ibique ob Canalium Anguſtias Obſtructiones & Inflammationes producere, neceſſe eſt. Quod quidèm a ſummo Levamine Ægrotis profluente ex Sanguinis Miſſione, iiſque medendi Methodis, quarum ope diminuebatur Sanguinis Impetus, ſolvebatur Viſcoſitas ejus inflammatoria, & laxiores fiebant Vaſorum Tunicæ, ulterius patet.

An autem his, vel aliis cujuſcunque generis Cauſis tribuendi ſunt hi Morbi, hic non contendam: Hoc autem pro certo ponam, Sanguinem non ſolùm majori ratione in hoc Anno inflammatum fuiſſe, quinetiam Morbos cujuſcunque generis inflammatorios frequentiores, & acriores, quam in Annis prioribus productos fuiſſe. (26) (27) (28) (29)

Redeunte

QUÆST. 26. Annon Partium ſolidarum major Rigiditas, & Fibrarum frequentiores Vibrationes a Siccitate productæ Sanguinis Velocitatem augendo & Canales coarctando, inflammatoriam hanc Viſcoſitatem adeò Epidemicam Cruori inducerent; Eoque præcipuè

Redeunte poſt tres circiter Hebdomadas ſicca Aeris Temperie, eodem ſtatu uſque ad Æquinoctium Vernale duravit Cœlum, & graſſabantur Morbi In-

præcipuè, cùm ſtatus hic Sanguinis Morbos ferè omnes dolore conjunctos comitatur, cujus ope coarctantur Vaſa, frequentiores fiunt Villorum tremores, & Velocitas Sanguinis major?

Quæst. 27. Cum Viris exercitatis, robuſtis, & Senibus pejores ſunt Variolæ, ob nimiam Fibrarum Rigiditatem & Humorum Acrimoniam; & è contrà, in Puerulis, Mulieribus, laxis, & imbecillibus plerùmque exitus ſunt felicioris; Annon Conſtitutio hæc Aeris inflammatoria Vaſa coarctando, & Humorum Acrimoniam augendo, Variolarum prædictarum ſævitiem plurimùm augeret?

Quæst. 28. Annon itaque Variolæ Praxi inſitivâ productæ, pro Varietate Regnantis Epidemici neceſſariò Mutationes ſubeant, & lenioribus, vel acrioribus Symptomatibus, hâc ex Causâ erunt conjunctæ? Et ideo, an in omni Aeris Conſtitutione, Annove quolibet, Prophylaxeos gratiâ tentanda hæc Methodus?

Quæst. 29. Annon etiam Balneationes tepidæ totius Corporis frequenter repteitæ, Victus humidus laxans & Acrimoniam obtundens, diù ante Inſitionem continuata, ad exitum felicem procurandum apprimè neceſſaria?

flammatorii,

Inflammatorii, præcipuè Rheumatiſmi, numero tamen pauciores.

Circa Æquinoctium autem Aeris Temperies, communi more, inconſtans fuit & variabilis, Imbribus & Cœlo ſereno ſe mutuò per Vices recipientibus. Apparebant hâc tempeſtate Anginæ quædam & Pleuritides, iis tamen in Anno priori graſſantibus longè mitiores.

Æſtas Anni 1724 frigida fuit & pluvioſa, permanentibus Ventis plerùmque in Plagis quibuſdam Septentrionalibus. Stetit Thermometrum ſolito inferius, ratione habitâ ad Anni Tempeſtatem; Manſit enim Spiritus plerùmque circa gradum 45, & raro ultra 40 aſſurgebat.

Circa Autumni medium placidum & ſerenum fuit Cœlum, Spirantibus Ventis plerùmque ex Plagis Auſtralibus & Occidentalibus; Quæ Cœli facies uſque ad Hyemis initium duravit. Circa

ca hoc tempus acre Gelu inſecutum eſt, quod per Hebdomadam duravit.

Hunc Aeris Statum conſecuta eſt Tempeſtas admodum humida, & Pluvioſa, quæ uſque ad Initium *Januarii* porrecta eſt; Spirantibus fere perpetuò Ventis ex Plagis Septentrionalibus ideoque totus hic Annus humidus, & frigidus meritò æſtimari debet.

Durante Vere & Æſtate Tempeſtas ſaluberrima fuit, pauci apparuerunt Morbi, iique boni Moris; quæ Aeris Salubritas uſque ad Autumni Finem porrecta eſt. Circa hoc Tempus multi Torminibus & Alvi Fluoribus laborabant, largæque nonnullis per Alvum accidebant Hæmorrhagiæ. Accedente autem Gelu redibant Rheumatiſmi, & multos occupabant.

Sanguis in Rheumatiſmis, aliiſque Morbis Inflammatoriis, non æquè hoc Anno ac priori, inflammatus fuit, Cruſtâ minori obductus fuit Cruor, & Medicamenta

Purgantia feliciùs Votis reſpondebant. (30)

Cæteri Morbi Febriles, qui præter eos jam enumeratos apparuerunt, Pauci fuerunt, frequenter autem Diarrhœis erant comitati, & non raro per has Vias judicati.

Hoc autem ex Indole Morborum in toto hoc Anno apparentium ſummatim colligi poteſt; Quod Evacuationes, quæ per Alvum fiebant, non ſolum feliciùs Voto reſpondebant, quinetiam quod minori Medicamenti Cathartici Doſi ſolvebatur Alvus. (31)

Quæst. 30. Annon minor Cruoris Inflammatio in hoc anno, quo Villorum tremores, ob majorem Aeris Humiditatem, neceſſariò torpidiores, quam in priori evaderent, Quæſtionem (26) aliquo gradu ſtabilit?

Quæst. 31. Annon Aeris in hoc Anno major Humiditas, Materiæ Perſpirabilis copiam diminuendo, in Cauſa ſit, quod Impetu Majori per Alvum corruerent Humores, & ſæpius quàm priori Anno hoc modo judicatæ ſint Febres? Et Annon ex eâdem Causâ oriri poſſit, quod ad Catharſin procurandam, minor quam in Anno præcedenti, ſufficiebat Medicamentorum Doſis?

Apparebant etiam hoc Anno Variolæ, Puſtulæ tamen plerùmque fuerunt diſcretæ, paucæ, & moris benigni. (32)

Temperies Aeris in *Januario* Anni 1724 fuit tepida, placida, & ſerena, ratione habitâ ad Anni Tempeſtatem, Spirantibus, ut plurimum, ventis ex Plagis Auſtralibus, & Occidentalibus; quæ Aeris Temperies, paucis exceptis Diebus, uſque ad Aprilis medium duravit.

Apparuerunt hoc tempore quædam Pleuritides, & Rheumatiſmi, pauci tamen alii Febriles Morbi. Sanguis in omnibus his inflammatus fuit, & Pleuriticorum æmulus.

Circa medium *Februarii* apparebant Febres quædam Remittentes & Intermittentes, majori Sanguinis Inflammatione conjunctæ, quam vulgo hos Morbos comitatur; Fuit enim plerumque

QUÆST. 32. Annon Conſtitutio hæc Aeris, Indoles Variolarum, & aliorum Morborum hoc Anno apparentium, cum iis Anni prioris comparatæ, Quæſtiones 27, 28, 29 aliquo ſaltem gradu probant?

Cruor

Cruor, Pleuriticorum more, Pelliculâ Inflammatoriâ obductus. Materiem etiam Bilioſam largâ copiâ, tam per Vomitum, quam per Alvum, ſummâ cum Ægritudine ejiciebant Ægri. Quæ ambo Symptomata Sanguinis Miſſione præ cæteris levabantur Remediis.

Hi Morbi συνοχῶν in Initio ſpeciem præ ſe ferebant, paucis autem elapſis Diebus, præcipuè poſt Miſſionem Sanguinis, vel in συνεχεῖς, vel Intermittentes converſi ſunt.

Quamvis autem hi Morbi ad Intermittentium Claſſem meritò applicandi ſunt, Proclivitas non levis iis ineſſe videbatur, ut in συνοχȢς tranſirent: Eo quod, ſinguli Paroxyſmi, etiam in iis qui perfectè intermittebant, citatiori pede & Symptomatibus acrioribus, quam priores redibant.

Dum Febres hæ fuerunt continuæ, Urina rubra fuit, & Sedimenti expers; Cum autem in Intermittentes conver-

tebantur, Sedimentum ingens, majori Rubedine quam vulgo videmus tinctum depoſuit.

Qui Corticem Peruvianum in Initio Morbi, etiam in Intermittentibus, neglectis Evacuationibus, & præ cæteris Sanguinis Miſſione ſumpſerunt, Symptomatum Sævitiem adauctam habebant; qui vero in Remittentibus Pharmacum hoc temerè ſumpſerunt, ſequenti Paroxyſmo frequenter delirabant.

In Initio Menſis *Martii*, & circa ejus Finem decidebant paululum Nivis, & ſubſidebat Thermometrum hoc tempore decem circiter gradus, Spirantibus Ventis Septentrionalibus & Orientalibus.

Circa hoc tempus graſſabatur Tuſſis pertinax convulſiva, præſertim inter Infantes, & per totam Æſtatem ſubſequentem duravit.

Circa medium *Aprilis* Anni 1725, Tempeſtas admodum frigida fuit & pluvioſa, ratione habitâ ad Anni tempus,

pus, eodemque modo, paucis exceptis diebus, per totam Æſtatem & Autumnum, imo uſque ad medium *Decembris* duravit, & hoc gradu longè majori, quam in quolibet Annorum prædictorum.

Cùm autem circa hoc tempus Egomet Morbo gravi & diuturno correptus ſum, qui per quatuor Menſes me ab hujuſmodi Obſervationibus detinuit, de Morbis in hoc Intervallo apparentibus nihil eſt quod deponam; niſi hoc Obſervatu dignum judicetur, quod tota hæc Æſtas, non obſtante ſummâ ejus Humiditate, fuit prioribus Salubrior. Et reverà Tempeſtates humidas ſiccioribus plerumque Salubriores inveni, exceptis circa Humiditatis Initium paucis Hebdomadis, quæ Tempeſtatem ſiccam immediatè ſecuti ſunt. Quod quidem Phænomenon, potius Effectibus Siccitatis prægreſſæ, & Mutationibus in Œconomia Animali a variato Aeris Pondere, aliiſque ſimilibus Cau-

ſis brevi ceſſantibus, quam ad Humiditatis præſentis Actionem tribui videntur; Eo quod manente humidâ Aeris Temperie, brevi diminutus eſt Ægrorum Numerus.

In Autumno apparuit Febricula, Ægritudine, Nauſeâ, & Vomitu comitata, quibus ſuccedebant Pruritus moleſtus & Eruptiones quædam Cutaneæ; elapsâ tamen Hebdomadâ terminata eſt, & ſequebatur Icterus, & in quibuſdam Tumores Pedum œdomatoſi.

Circa hoc etiam tempus apparebant Peripneumoniæ quædam, Febre lentâ, ſpirandi difficultate magnâ, Pulmonum gravitate, Alvi Fluore, Expectoratione difficili, Pulſuque debili & inequali conjunctæ; Sanguis parùm fuit inflammatus, Urina flaveſcebat, & parum Sedimenti depoſuit.

Hoc etiam notatu dignum eſt, quod ex quocunque Morbo circa hoc tempus quiſquis laborabat, Vertigine, Torpore,

Somno-

Somnolentiâ, Capitis gravedine, & non raro Aurium Hebitudine, conqueſtus eſt Æger. (33)

Circa finem *Septembris* apparebant Morbilli, moris autem benigni, & per totam Hyemem duraverunt.

Incipiente *Januario* accidebat acre Gelu, Nive multâ conjunctum, & fuit Tempeſtas admodum frigida & geloſa, ſtante tum Thermometro ad gradum 85. Durante Gelu iidem fere Morbi ac in Hyeme 1715 apparuerunt, ut & circa ejus diſſolutionem.

Fuit Æſtas hujus Anni, prout ante notavi, non obſtante ſumma ejus Humiditate admodum ſalubris, ut etiam fuit Hyems, pauci enim apparebant Febriles Morbi, exceptâ tantum Tempeſtate gelosâ. Hoc autem per totum Annum obſervare licebat, quod qui Labe ali-

QVÆST. 33. Annon Humiditas hujus Tempeſtatis Fibras Corporis laxando, Villorum tremores diminuendo, fluidaque incraſſando, ad hos Effectus producendos conduceret?

qua Hypochondriacâ & Melancholicâ affecti ſunt, non ſolùm Effectus Diuturnæ hujus Humiditatis ſenſerunt, ſed Symptomata Vere ſequenti multùm adaucta habuerunt.

Dedi tibi, Lector Benevole, Obſervationes, non Stylo eleganti, ſed fidâ Mente deſcriptas. An autem in poſterum eodem Ordine ſibi invicèm ſuccedant Morbi Epidemici, non aſſeram. Deſunt enim Obſervationes, & manet Succeſſionum Modus Problema adhuc irreſolubile, & forſan ſemper erit. Mihi autem in Praxi utiles fuerunt hujuſmodi Obſervationes, & tibi etiam forſan ſint Emolumento, ſaltem ita futuras eſſe ſpero. Hoc tantùm rogo, quod quoſcunque Errores tibi patefecerit maturior Obſervatio, eos, non voluntati noſtræ, ſed Judicii Infirmitati tribuas, Vale.

FINIS.